

Rörlighetsunderstöd

13.01.2022

Innehåll

1 Förmånsanvisning	1
1.1 Rörlighetsunderstöd	1
1.2 Rätt till rörlighetsunderstöd	1
1.3 Rörlighetsunderstödet belopp och varaktighet	4
1.4 Begränsningar som gäller rörlighetsunderstöd	6
1.5 Avvikande tillämpning av lagen om utkomstskydd för arbetslösa på rörlighetsunderstöd	8
1.6 Verkställighet av rörlighetsunderstödet	9
1.7 Återkrav av rörlighetsunderstöd	9

1 Förmånsanvisning

Förmånsanvisningen används som hjälp vid handläggningen av förmåner. Den är primärt avsedd för internt bruk vid FPA. Pdf-filen skapas automatiskt utifrån de webbsidor på FPA:s intranät där förmånsanvisningen finns.

I pdf-formatet av förmånsanvisningen saknas följande anvisningsavsnitt som innehåller delar som är gemensamma för alla anvisningar:

- rättelse och undanröjande av beslut
- återkrav
- sökande av ändring.

För dessa finns separata anvisningar i pdf-format.

1.1 Rörlighetsunderstöd

Kunden kan få rörlighetsunderstöd om hen tar emot arbete eller utbildning i anslutning till arbetet och uppfyller villkoren för beviljande av rörlighetsunderstöd . Rörlighetsunderstödet bygger inte på det arbetskraftspolitiska utlåtande som ges av arbetskraftsmyndigheterna utan rätten till rörlighetsunderstöd prövas och avgörs av den som betalar ut arbetslöshetsförmånen. Rörlighetsunderstödet söks hos FPA eller arbetslöshetskassan.

1.2 Rätt till rörlighetsunderstöd

Anställningsförhållande

Den som är berättigad till arbetslöshetsförmåner och som tar emot arbete i ett anställningsförhållande som varar i minst två månader kan beviljas rörlighetsunderstöd. Om arbetet avtalas för en kortare tid än två månader kan rörlighetsunderstöd alltså inte betalas ut. Om ett arbete som varit avsett att vara i mer än två månader upphör innan den här tiden löpt ut, föreligger inte rätt till rörlighetsunderstöd och understödet avslås från och med den dag det beviljats. Med stöd av en specialbestämmelse om återkrav beaktas emellertid vid återkrav om det att anställningen upphört är förknippat med klandervärt förfarande hos understödstagaren (se närmare i avsnittet om återkrav).

Rörlighetsunderstöd kan beviljas med stöd av ett anställningsförhållande som uppfyller villkoren också om arbetsgivaren har beviljats lönesubvention för anställning av en arbetslös arbetssökande. Beviljandet av rörlighetsunderstöd påverkas inte heller av om personen har hittat arbetsplatsen själv eller till exempel genom ett arbetserbjudande som gjorts av arbets- och näringsbyrån.

Vid deltidsarbete beviljas rörlighetsunderstöd endast för de dagar då personen faktiskt har arbetat.

Rörlighetsunderstöd kan inte beviljas för företagsverksamhet eller eget arbete.

Arbetsrelaterad utbildning

Rörlighetsunderstöd kan beviljas för utbildningstiden, om ett villkor för att å en arbetsplats är deltagande i utbildning i anslutning till arbetet. Det centrala är att utbildningen uttryckligen är relaterad till att få ett visst arbete. Rörlighetsunderstöd beviljas inte för allmän utbildning som ger yrkesfärdigheter, för frivilliga studier eller för

att skaffa sig behörighet. Med tanke på beviljandet av förmånen saknar det betydelse vem som anordnar eller finansierar utbildningen.

Om rörlighetsunderstöd har börjat betalas ut på grundval av utbildning har personen inte rätt till en ny period med rörlighetsunderstöd då hen inleder det arbete som utbildningen gäller. Utbetalningen av rörlighetsunderstödet kan dock fortsätta under anställningstiden om villkoren gällande arbetsresa eller flyttning uppfylls även under anställningstiden.

En förutsättning för att rörlighetsunderstöd ska kunna beviljas är att det anställningsförhållande som ligger till grund för understödet varar i minst två månader. När rörlighetsunderstöd beviljas på grundval av utbildning är förutsätts det på motsvarande sätt att utbildningen är relaterad till ett anställningsförhållande som varar i minst två månader.

Arbets- och utbildningsresa

För att rörlighetsunderstöd ska beviljas krävs det också att den dagliga arbets- och utbildningsresan när anställningsförhållandet eller utbildningen inleds överstiger i genomsnitt tre timmar vid heltidsarbete och i genomsnitt två timmar vid deltidsarbete eller att personen flyttar från motsvarande avstånd på grund av arbetet eller den arbetsrelaterade utbildningen.

För att rörlighetsunderstöd ska kunna beviljas räcker det inte bara att resan till arbetsgivarens verksamhetsställe t.ex. är så lång att villkoret gällande restid uppfylls. Arbetet kan till sin natur vara sådant (t.ex. arbete som utförs hemma) att arbetstagaren de facto besöker arbetsgivarens verksamhetsställe så sällan att restiden i genomsnitt inte överskrider gränsvärdet.

Utgångspunkten är att restiden undersöks då anställningsförhållandet eller utbildningen inleds. Ändringar gällande resan som sker efter att anställningsförhållandet eller utbildningen inletts inverkar inte på rätten till rörlighetsunderstöd. Således påverkas rätten till understöd inte om restiden exempelvis på grund av flyttning eller förbättrade trafikförbindelser förkortas så att den understiger gränsvärdet under anställnings- eller utbildningstiden. Om personen har flyttat efter att ha avtalat om arbete eller utbildning men innan arbetet eller utbildningen de facto börjar, kan rörlighetsunderstöd betalas ut även om kraven för arbetsresan enligt ordalydelsen i lagen om utkomstskydd för arbetslösa inte längre uppfylls när anställningsförhållandet eller utbildningen faktiskt inleds. Utgångspunkten är att man lutar på kundens anmälan om att flytten ägt rum på grund av arbete eller utbildning. Om det finns skäl att betvivla detta kan man begära ytterligare upplysningar.

Som deltidsarbete betraktas arbete där arbetstiden är högst 80 procent av den maximala arbetstid för en heltidsanställd arbetstagare som tillämpas i branschen i fråga. I ett anställningsförhållande som inleds som deltidsarbete kan arbetstiden öka så att arbetet vid en senare bedömning hade betraktats som heltidsarbete. Rätten till understöd upphör inte i regel i ett sådant fall även om restiden är under 3 timmar, eftersom också arbetstiden granskas enligt situationen då anställningsförhållandet inleds.

Då den dagliga arbets- eller utbildningsresans längd bedöms beaktas resan till och från den plats där arbetet utförs eller utbildningen äger rum. Vid beräkningen av den tid arbets- eller utbildningsresan tar beaktas den tid som det tar för personen att resa från det ställe där hen bor till arbets- eller utbildningsplatsen längs allmän väg under normala väderförhållanden och andra förhållanden. Granskningen av den genomsnittliga restiden innebär att man beaktar den tid som arbets- eller

utbildningsresan i genomsnitt tar under normala förhållanden. Också byte av färdmedel inklusive väntetider beaktas i restiden. Däremot beaktas inte den tid som arbetsresan totalt kräver då man kombinerar den t.ex. med att föra barnen till dagvårdsplatsen.

Restiden räknas enligt det snabbaste färdmedel som står till buds. Restiden räknas enligt tiden med bil, om resan på det sättet går snabbare än med offentliga färdmedel och den som ansöker om understödet har tillgång till bil då anställningsförhållandet eller utbildningen inleds. Den sökande kan emellertid inte förutsättas skaffa bil.

Mottagare av rörlighetsunderstöd

Rörlighetsunderstöd kan beviljas en person som har rätt till arbetslöshetsförmån.

Som berättigad till arbetslöshetsförmån betraktas en person som får arbetslöshetsförmån, dvs. en person som då den anställning eller utbildning som ligger till grund för rörlighetsunderstödet inleds har rätt till full, minskad eller jämkad arbetslöshetsförmån och en person som inte får arbetslöshetsförmån av någon orsak som anges i 10 kap. 2 § i lagen om utkomstskydd för arbetslösa. Sådana orsaker är

- tid utan ersättning
- skyldighet att vara i arbete
- begränsning i anslutning till yrkesutbildning för unga personer under 25 år.
- självrisktid
- väntetid gällande arbetsmarknadsstöd
- behovsprövning gällande arbetsmarknadsstöd.

Om en person inte får arbetslöshetsförmån av någon annan orsak än de ovan angivna kan hen inte beviljas rörlighetsunderstöd. Sådana orsaker är till exempel studier eller företagsverksamhet på heltid eller erhållande av föräldraförmåner eller någon annan hindrande förmån.

Exempel

A har visstidsanställning på heltid och dagen efter att anställningsförhållandet upphör inleder hen en annan visstidsanställning på heltid, som i fråga om anställningens och arbetsresans längd uppfyller villkoren för att få rörlighetsunderstöd. A får inte arbetslöshetsförmån då den senare anställningen inleds och kan därför inte beviljas rörlighetsunderstöd.

Exempel

B har visstidsanställning på deltid och får jämkad arbetslöshetsförmån. Dagen efter att anställningsförhållandet upphör inleder B en heltidsanställning, som i fråga om anställningens och arbetsresans längd uppfyller villkoren för att få rörlighetsunderstöd. B kan beviljas rörlighetsunderstöd, eftersom hen får arbetslöshetsförmån då den anställning som ligger till grund för rörlighetsunderstödet inleds.

Exempel

C:s heltidsanställning upphör då hen säger upp sig och hen ansöker om arbetslöshetsförmån. Under karenstiden tar hen emot ett deltidsarbete som i fråga om arbetstiden samt anställningens och arbetsresans längd uppfyller villkoren för att få rörlighetsunderstöd. C kan beviljas rörlighetsunderstöd trots karensen. C har emellertid inte rätt till jämkad arbetslöshetsförmån under karenstiden.

Ansökan om rörlighetsunderstöd

Rörlighetsunderstödet kan sökas retroaktivt för tre månader. FPA och arbetslöshetskassorna har en gemensam ansökningsblankett för rörlighetsunderstödet. På blanketten ombes kunden bland annat redogöra för den dagliga arbets- eller utbildningsresans längd.

1.3 Rörlighetsunderstödet belopp och varaktighet

Beloppet av rörlighetsunderstöd

Rörlighetsunderstödet är lika stort som grunddagpenningen. År 2022 är beloppet av rörlighetsunderstöd 34,50 euro per dag. År 2021 var det 33,78 euro per dag.

Man kan få en barnförhöjning till rörlighetsunderstödet på samma villkor som till grunddagpenningen. Den sökande kan samtidigt ha rätt till rörlighetsunderstöd och till jämkad arbetslöshetsförmån. Om villkoren uppfylls kan då även barnförhöjning betalas ut för både rörlighetsunderstödet och arbetslöshetsförmånen. Utbetalningen av barnförhöjning i samband med rörlighetsunderstöd avviker dock från utbetalningen av barnförhöjning i samband med arbetslöshetsförmåner på så vis att en ändring gällande försörjningsplikten som sker efter att arbetet eller utbildningen har inletts inte inverkar på rätten att få barnförhöjning i samband med rörlighetsunderstöd. Beloppet av rörlighetsunderstöd ökar alltså inte om understödmottagaren får ett barn under understödsperioden, och beloppet minskar inte även om understödmottagarens barn fyller 18 år under understödsperioden.

Rörlighetsunderstödet betalas förhöjt om arbetsplatsen eller platsen där utbildningen ordnas är belägen på över 200 kilometers avstånd från personens faktiska bostad eller den faktiska bostaden före flyttningen på grund av arbetet eller den därmed relaterade utbildningen. Resans längd bedöms enligt rutter avsedda för allmän trafik.

Bedömningen gällande reslängd som berättigar till förhöjning görs i första hand enligt arbetets begynnelsepunkt, ifall rörlighetsunderstöd beviljas på grundval av arbete, och på motsvarande sätt enligt utbildningens början, ifall rätten till rörlighetsunderstöd baserar sig på arbetsrelaterad utbildning. Villkoren för förhöjt rörlighetsunderstöd uppfylls till exempel i fall där en person på grund av arbete eller därmed relaterad utbildning flyttar över 200 kilometer till den ort där arbets- eller utbildningsplatsen är belägen.

Förhöjningen är lika stor som grunddagpenningens fasta förhöjningsdel.

Utbetalningen av rörlighetsunderstöd som beviljats på grundval av arbetsrelaterad utbildning kan fortsätta då arbetet börjar. Rätten till förhöjningsdel efter utbildningen kvarstår endast om villkoren gällande resans längd eller flyttningen även uppfylls då arbetet börjar. Om rörlighetsunderstödet har betalats ut utan förhöjning för tiden för utbildning kan beloppet höjas under anställningstiden, ifall villkoren för detta uppfylls.

Exempel

A bor i Helsingfors och deltar i en utbildning i Nystad som är relaterad till en tillsvidareanställning och som alltså äger rum över 200 kilometer bort. A uppfyller villkoren för att få både rörlighetsunderstöd och dess förhöjningsdel. Utbildningen pågår i 30 dagar, vilket innebär att A har kvar 30 dagar av understödsperioden när arbetet inleds. A:s arbetsplats ligger i Åbo, och den dagliga arbetsresan dit från Helsingfors tar över tre timmar men understiger 200 kilometer. Under resten av understödsperioden har A rätt till rörlighetsunderstöd utan förhöjningsdel.

Någon självrisktid tillämpas inte. På rörlighetsunderstödet tillämpas inte jämkning, minskning eller behovsprövning av arbetsmarknadsstöd. Beloppet av rörlighetsunderstödet utan förhöjningsdelar är alltid lika stort som grunddagpenningen till fullt belopp.

Förskottsinnehållning verkställs på rörlighetsunderstödet på samma sätt som på de arbetslöshetsförmåner som betalas av FPA.

Hur länge betalas rörlighetsunderstödet ut?

Rörlighetsunderstöd betalas för högst fem dagar per kalendervecka. Arbetslöshetsförmån som betalats under samma vecka minskar inte på antalet dagar rörlighetsunderstöd betalas för. Om personen t.ex. får arbetslöshetsförmån från måndag till tisdag och på onsdag börjar i ett arbete som berättigar till rörlighetsunderstöd, betalas rörlighetsunderstöd för fem dagar, dvs. också för lördag och söndag.

Utbetalningen av rörlighetsunderstödet är bunden till anställningsförhållandets längd.

Rörlighetsunderstöd betalas för högst fem dagar i veckan under 30 dagar från det att arbetet eller utbildningen började, när personen tar emot ett arbete som varar i minst två månader eller påbörjar en utbildning som är relaterad till ett sådant arbete. Det här innebär att rörlighetsunderstöd betalas för sammanlagt 20–22 dagar under en period om 30 dagar.

Om anställningsförhållandet varar minst tre månader betalas rörlighetsunderstöd under 45 dagar för högst fem dagar i veckan.

Om anställningsförhållandet varar minst fyra månader betalas rörlighetsunderstöd under 60 dagar från det att arbetet eller utbildningen började, varvid understödet betalas för 40–45 dagar. Om anställningsförhållandet är längre än fyra månader inverkar detta inte på rörlighetsunderstödet utan också i det fallet betalas understödet under 60 dagar från det att arbetet eller utbildningen började.

Utbetalningsperioderna på 30, 45 eller 60 dagar är fasta och inga bestämmelser finns om förlängning av perioderna. Därmed förlängs perioderna på 30, 45 eller 60 dagar inte till exempel på grund av att erhållandet av understöd hindras av att understödstagaren får sjukdagpenning.

Rörlighetsunderstöd betalas emellertid alltid högst tills anställningsförhållandet upphör eller den arbetsrelaterade utbildningen avbryts.

Betalningen av understödet kan fortsätta efter utbildningen om personen sysselsätts. En förutsättning för detta är att understödsperioden (30/45/60 dagar) ännu inte är slut och att restiden även till arbetsplatsen uppfyller villkoren enligt 1 §. Om rörlighetsunderstöd betalas för arbetsrelaterad utbildning börjar maximitiden löpa när utbildningen inleds, och tiden fortsätter löpa enligt den återstående perioden efter arbetets början. Rörlighetsunderstöd betalas inte ut och dess maximitid löper inte mellan utbildningens slut och arbetets början.

Exempel

A som bor i Helsingfors tar emot en tillsvidareanställning i Åbo. Arbetet föregås av en utbildning. A flyttar till Åbo innan utbildningen inleds och bor fortfarande där när arbetet inleds. Hen kan få rörlighetsunderstöd för tiden för både utbildning och arbete.

Exempel

A som bor i Helsingfors tar emot en tillsvidareanställning i Åbo. Arbetet föregås av en utbildning, och för tiden för utbildningen betalas rörlighetsunderstöd. Under utbildningen flyttar A till Åbo, och hen bor fortfarande där när arbetet inleds. Utbetalningen av rörlighetsunderstöd kan fortgå under tiden för arbetet.

Exempel

A som bor i Helsingfors deltar i arbetsrelaterad utbildning i Åbo i en månad. Eftersom resan i samband med utbildningen överstiger tre timmar per dag har hen rätt till rörlighetsunderstöd för tiden för utbildningen. Om arbetet som börjar efter utbildningen ligger i Helsingfors kan betalningen av understödet inte fortsätta efter utbildningen.

Exempel

A deltar 9 –20.7 i en utbildning som är relaterad till en anställning som gäller tills vidare. Utbildningsresan överstiger i genomsnitt tre timmar, vilket innebär att A har rätt till rörlighetsunderstöd för tiden för utbildningen. Arbetet inleds 1.8 och arbetsresan uppfyller villkoren för att få rörlighetsunderstöd. Under resten av understödsperioden har A rätt till rörlighetsunderstöd under anställningstiden. Understöd betalas inte ut och maximitiden för understödet löper inte under perioden 21 –31.7.

Om villkoren uppfylls kan utbetalningen av rörlighetsunderstöd fortgå även ifall utbildningen avbryts i förtid men arbetet inleds omedelbart efter att utbildningen avbrutits. Någon exakt tidsgräns finns inte, men det centrala är att utbildningen har ett tydligt samband med att arbetet inleds. I sådana situationer kan rörlighetsunderstöd, om övriga villkor uppfylls, betalas ut även för tiden mellan utbildningens slut och arbetets början.

Exempel

B har för avsikt att 3 –31.7 delta i en utbildning i anslutning till en anställning som gäller tills vidare och inleda arbetet 1.8. Både utbildnings- och arbetsresan uppfyller villkoren för att få rörlighetsunderstöd. Utbildningen avbryts 13.7 men B får ändå arbetet. Inledningen av arbetet tidigareläggs så att den första arbetsdagen infaller 25.7. B kan få rörlighetsunderstöd även för tiden mellan det att utbildningen upphörde och det att arbetet inleddes, det vill säga 14 –24.7.

1.4 Begränsningar som gäller rörlighetsunderstöd

Den som ansöker om rörlighetsunderstöd kan sysselsätta sig samtidigt i två eller flera deltidsanställningar eller delta i utbildning relaterad till dessa. Hen har dock rätt till endast ett rörlighetsunderstöd samtidigt. Vid deltidsarbete kan rörlighetsunderstöd betalas endast för arbetsdagarna i den anställning som ligger till grund för rätten till understöd. Bestämmelsen hindrar inte att understöd senare beviljas en person som fått det tidigare på grundval av ett annat anställningsförhållande eller en annan utbildning.

Exempel

A arbetar deltid 1.10 –30.11 och får rörlighetsunderstöd på den grunden. Hen inleder 1.11 ett annat deltidarbete som pågår i minst 2 månader. Hen kan få rätt till rörlighetsunderstöd också på basis av det senare arbetet, men under tiden 1 –30.11 kan understöd betalas endast för de faktiska arbetsdagarna i den anställning som började 1.10. Efter att det tidigare anställningsförhållandet upphört kan de återstående rörlighetsunderstödsdagarna betalas ut på grundval av det senare anställningsförhållandet.

Vid deltidarbete betalas rörlighetsunderstöd endast för de dagar då personen faktiskt har arbetat. Den dagliga arbetstiden har ingen betydelse, och en sporadisk distansdag räknas exempelvis också som en arbetsdag.

Exempel

B får rörlighetsunderstöd för deltidarbete med arbete tre dagar i veckan, åtta timmar per dag. Hen har också rätt till jämkad arbetslöshetsförmån. B får rörlighetsunderstöd för tre dagar och jämkad förmån för fem dagar i veckan.

Exempel

C får rörlighetsunderstöd för deltidarbete med arbete fem dagar i veckan, en timme per dag. Hen har också rätt till jämkad arbetslöshetsförmån. C får både rörlighetsunderstöd och jämkad dagpenning för fem dagar i veckan.

Det föreligger inte rätt till understöd för den tid utförandet av arbetet och löneutbetalningen har avbrutits för minst en hel dag på grund av permittering, av en orsak som jämföras med permittering eller av en orsak som beror på personen själv. Det har ingen betydelse om orsaken som beror på den sökande är arbetskraftspolitiskt klandervärd eller inte. Orsaker som beror på den sökande kan till exempel vara oavlönad ledighet eller sjukdom.

I det maximala antalet dagar per kalendervecka för vilka rörlighetsunderstöd betalas inräknas de dagar då arbete inte utförs och för vilka lön inte utbetalas. Understödet avslås alltså för sådana dagar då arbete inte utförs på grund av permittering eller av en orsak som jämföras med permittering. Den sökande har rätt till rörlighetsunderstöd för de dagar då arbetstiden förkortats på grund av permittering.

Understödsomtagaren har rätt till rörlighetsunderstöd för den tid som arbetsgivaren betalar hen lön för sjukdomstid eller för semestertid. Rörlighetsunderstöd kan även vid deltidarbete betalas ut för avlönade frånvarodagar och avslås inte på den grund att arbete faktiskt inte har utförts.

Rörlighetsunderstöd som beviljas för tiden för utbildning betalas i regel ut för fem dagar per kalendervecka, även om antalet utbildningsdagar inte uppgår till fem dagar per vecka. Om en utbildning börjar eller avbryts under veckan kan detta dock inverka på antalet dagar för vilka understöd betalas.

Sjukdom eller annan frånvaro inverkar inte på antalet utbildningsdagar för vilka understöd betalas.

1.5 Avvikande tillämpning av lagen om utkomstskydd för arbetslösa på rörlighetsunderstöd

En utbetalning av rörlighetsunderstöd som en gång inletts kan fortsättas i sådana situationer som utgör hinder för att få arbetslöshetsförmån som särskilt nämns i lagen.

Utbetalningen av rörlighetsunderstöd hindras inte av att:

- personen inte längre efter att arbetet inletts är arbetslös arbetssökande och bosatt i Finland (USL 1 kap. 8 a §)
- en sådan faktor som hindrar utbetalningen av arbetslöshetsförmån som avses i USL 2 eller 2 a kap. börjar råda under personens anställningsförhållande (t.ex. avbrytande av arbetssökningen eller företagsverksamhet eller studier som inletts under anställningsförhållandet)
- personen får en annan arbetslöshetsförmån under samma tid (USL 3 kap. 4 §)

Erhållande av arbetslöshetsförmån förutsätter att personen är arbetslös arbetssökande och bosatt i Finland. I fråga om beviljande av rörlighetsunderstöd ska villkoret uppfyllas innan arbetet inleds. Om de här villkoren uppfylls hindras utbetalningen av rörlighetsunderstöd inte av att personen inte nödvändigtvis längre efter att arbetet inleds är arbetslös arbetssökande och bosatt i Finland.

Utbetalningen av rörlighetsunderstöd hindras inte heller av en sådan faktor som hindrar utbetalning av arbetslöshetsförmån som avses i 2 eller 2 a kap. i lagen om utkomstskydd för arbetslösa. Exempel är att om arbetssökningen upphör eller företagsverksamhet eller studier inleds under anställningsförhållandet utgör detta inte hinder för utbetalning av rörlighetsunderstöd till utgången av understödsperioden, om anställningen fortsätter.

Hinder för att vara på arbetsmarknaden (UAL 3 kap. 1 § 3 mom.):

- värnplikt eller civiltjänst,
- fängelsestraff
- sjukhusvård eller annan jämförbar institutionsvård,
- ett annat jämförbart hinder för att vara på arbetsmarknaden

påverkar inte i sig utbetalningen av rörlighetsunderstödet. Ett hinder för att vara på arbetsmarknaden utgörs dock i princip av sådana orsaker som hindrar personen från att få understöd om arbete inte utförs och lön inte utbetalas för den tid då hindret gäller. Det att arbetsgivaren är skyldig att betala lön för den tid då hindret gäller räcker till för att bevara rätten till understöd.

För tiden för utbildning har ett hinder för att vara på arbetsmarknaden däremot ingen inverkan på rätten att få understöd. Det föreligger dock inte rätt till rörlighetsunderstöd för den tid då personen de facto får en förmån på grundval av arbetsoförmåga, såsom sjukdagpenning.

Rörlighetsunderstöd och jämkad arbetslöshetsförmån

Utbetalningen av rörlighetsunderstöd hindras inte av att den arbetssökande samtidigt får jämkad arbetslöshetsförmån. Om en person alltså tar emot ett deltidsarbete och lönen för arbetet jämkas kan hen samtidigt få jämkad arbetslöshetsförmån och rörlighetsunderstöd. Rörlighetsunderstödet jämkas inte, utan det är utan förhöjning lika stort som grunddagpenningen.

Övriga faktorer som utgör hinder för arbetslöshetsförmån

Övriga hindrande faktorer än de ovan nämnda, som särskilt nämns i lagen och som blir aktuella under en period med rörlighetsunderstöd, utgör också hinder för utbetalning av rörlighetsundersöd. Till exempel arbetsoförmåga eller rätt till moderskapspenning hindrar att beviljat rörlighetsunderstödet betalas ut.

Jämkning, minskande sociala förmåner, stöd för hemvård av barn samt behovsprövning

Beloppet av rörlighetsunderstödet är lika stort som grunddagpenningen utan förhöjningsdelar. Rörlighetsunderstödet belopp påverkas inte av de inkomster som beaktas vid jämkning, de sociala förmåner som dras av från arbetslöshetsförmånen eller av hemvårdsstöd. På rörlighetsunderstödet tillämpas inte behovsprövning och det beaktas inte heller i behovsprövningen av arbetsmarknadsstöd.

Betalning av rörlighetsunderstöd till kommunen och av barnförhöjning till FPA

På rörlighetsunderstödet tillämpas bestämmelserna i lagen om utkomstskydd för arbetslösa vad gäller betalning av förmån till kommunen och av barnförhöjning till FPA.

1.6 Verkställighet av rörlighetsunderstödet

Rörlighetsunderstödet är en arbetslöshetsförmån och bestämmelserna om arbetslöshetsförmåner tillämpas på den i tillämplig mån. Rörlighetsunderstödet är inkomst som beskattas normalt som arbetslöshetsförmån.

På rörlighetsunderstödet tillämpas bestämmelserna om verkställighet i 11 kap. i lagen om utkomstskydd för arbetslösa till den del lagen avser arbetslöshetsförmåner (se dock separat om återkrav). Gällande t.ex. sjukdagpenning kan regress tillämpas på rörlighetsunderstödet. Notera dock att rörlighetsunderstödet inte berörs av regressindrivning mellan FPA och arbetslöshetskassorna (enligt lagen möjligt endast när det är fråga om inkomstrelaterad dagpenning, grunddagpenning eller arbetsmarknadsstöd).

Den som betalar ut rörlighetsunderstöd kan inte heller bytas ut under en pågående period med understödet för att understödstagaren exempelvis börjar uppfylla arbetslöshetskassans arbets- och försäkringsvillkor. Den som börjat betala ut rörlighetsunderstödet fortsätter betala till periodens slut.

1.7 Återkrav av rörlighetsunderstöd

Återkrav av rörlighetsunderstöd som betalats för anställningsförhållande

Det finns särskilda bestämmelser om återkrav av rörlighetsunderstöd.

Om det anställningsförhållande på basis av vilket en person har fått rörlighetsunderstöd upphör inom två månader från det att anställningen började, återkrävs rörlighetsunderstödet från anställningsförhållandets början, om återkrav inte är oskäligt.

Rörlighetsunderstödet återkrävs dock inte trots att arbetet upphör inom två månader från det att anställningsförhållandet inleddes, om arbetstagaren inte själv på det sätt som avses i 2 a kap. 1 § 1 mom. har varit orsak till att anställningsförhållandet upphörde (sagt upp sig utan giltig orsak eller själv varit orsak till att anställningen upphört).

Det här innebär att, om arbetet upphör inom två månader från det att anställningen inleddes utan att anställningens upphörande är förknippad med arbetskraftspolitiskt klandervärt förfarande hos den som fått rörlighetsunderstöd (anställningen upphör t.ex. av produktionsmässiga och ekonomiska orsaker), återkrävs rörlighetsunderstödet först från och med det att anställningen upphört.

Återkrav kan vara oskäligt t.ex. på grund av omständigheter i anslutning till anställningens upphörande, personens ekonomiska ställning eller andra faktorer, även om anställningen upphört på grund av personens eget klandervärda förfarande. Då kan man helt eller delvis avstå från återkrav.

I fråga om återkrav tillämpas i övrigt vad som föreskrivs om återkrav av arbetslöshetsförmån i 11 kap. 10 § i lagen om utkomstskydd för arbetslösa. Detta gäller t.ex. situationer, där det finns någon annan grund än de ovan beskrivna för återkravet.

Återkrav av rörlighetsunderstöd som betalats för utbildning

Rörlighetsunderstöd kan också betalas på grundval av utbildning som förutsätts för att ett anställningsförhållande ska uppstå. Då förutsätts det inte att det är säkert att ett anställningsförhållande uppstår, utan förutsättningen är att utbildningen eventuellt leder till ett anställningsförhållande som varar i minst två månader. Rörlighetsunderstöd för tiden för utbildning återkrävs alltså inte ifall personen inte får anställning efter utbildningen trots allt. Rörlighetsunderstöd som betalats för utbildningstiden återkrävs inte heller ifall det anställningsförhållande som följer av utbildningen upphör inom två månader från det att anställningen började. Däremot kan rörlighetsunderstöd som betalats för anställningstiden återkrävas i en sådan situation i enlighet med det som anges ovan.

Rörlighetsunderstöd som betalats för utbildningstiden kan återkrävas om det i efterhand kommer fram att det inte alls fanns någon grund för utbetalning av understödet. (Utbildningen har till exempel gällt företagsverksamhet och inte ett anställningsförhållande.) Dessutom kan man i tillfälle av avbruten utbildning återkräva rörlighetsunderstöd som eventuellt betalats för tiden efter det att utbildningen avbrutits. I fråga om återkrav av rörlighetsunderstöd som betalats för tiden för utbildning tillämpas vad som föreskrivs om återkrav av arbetslöshetsförmån i 11 kap. 10 § i lagen om utkomstskydd för arbetslösa.